

คู่มือ

สำหรับเกษตรกรและอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

คู่มือเกษตรกรปลอดโรค
สำหรับเกษตรกรและ
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

คู่มือเกษตรกรปลอดโรค สำหรับเกษตรกรและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ที่ปรึกษา

ดร.นพ.สมเกียรติ ศิริรัตนพฤษ์

เนื้อหาวิชาการโดย

นางสาวศิริวรรณ ฉันทเจริญ
นางสาวอรพันธ์ อ้นดีมานนท์
นายโกวิทย์ บุญมีพงศ์

จัดพิมพ์และเผยแพร่โดย : กลุ่มสื่อสารสาธารณะและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ
สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
โทร. 02-5918172, 02-5904514, 02-5918381
โทรสาร 02-5904388, 02-5918381
E-MAIL : MEDIA.ENVOCC@GMAIL.COM

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
ปีที่พิมพ์ : พฤศจิกายน 2553
จำนวน : 15,000 เล่ม
ISBN : 978-616-11-0549-5

คำนำ

การประกอบอาชีพเกษตรกรรมถือเป็นกำลังสำคัญที่เป็นรากฐานทางเศรษฐกิจของชาติ การดูแลสุขภาพเกษตรกรจึงเป็นงานสำคัญประการหนึ่งจากนโยบายเกษตรกรปลอดภัย ผู้บริโภคปลอดภัย สมุนไพรลดล้างพิษ ภายจิตผ่องใส สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดทำคู่มือเกษตรกรปลอดภัย เพื่อการป้องกันโรคพิษสารกำจัดศัตรูพืชขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเอกสารเผยแพร่ความรู้สำหรับเกษตรกร และเพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการฝึกอบรมเกษตรกรในการป้องกันโรคพิษสารกำจัดศัตรูพืชอีกประการหนึ่ง เนื้อหาภายในเล่มจะประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรได้รับอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้อย่างไร อาการที่เกิดขึ้นจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และการเฝ้าระวังตนเอง การฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัย อุปกรณ์ป้องกันที่จำเป็น การจัดการอย่างปลอดภัยเพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช การปฐมพยาบาลผู้ได้รับอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และ การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อแก้ไขปัญหาจากการใช้สารเคมี รวมทั้งสิ้น 4 เรื่อง

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือนี้จะมีส่วนในการสนับสนุนการดูแลสุขภาพเกษตรกรโดยตรง รวมทั้งผู้สนใจอื่นๆ ในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ด้วยความปรารถนาดี

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

สารบัญ

1. มารู้อักสารเคมีกำจัดศัตรูพืชกันเถอะ 7
2. เกษตรกรได้รับอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้อย่างไรบ้าง 12
3. การฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัย 15
4. อุปกรณ์ป้องกันที่จำเป็นสำหรับป้องกันอันตราย
จากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช 20

1

มารู้จักสารเคมีกำจัดศัตรูพืชกันเถอะ

ปัจจุบันเกษตรกรมีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชกันมากขึ้น เพราะต้องการให้ผลผลิตของตนที่เพาะปลูกไว้ปราศจากโรคและแมลง มาทำลายจนก่อให้เกิดความเสียหาย สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่เลือกใช้ บางครั้งก็ไม่ตรงกับศัตรูพืชที่มารบกวน หรือใช้ผสมรวมกันหลากหลาย ชนิด และที่สำคัญสารแต่ละชนิดที่ใช้มีความเป็นพิษร้ายแรงสูง อาจทำให้เกษตรกรได้รับอันตราย เกิดอาการและความเจ็บป่วยต่างๆ ตามไปด้วย ผู้บริโภคที่ซื้อผลผลิตของเกษตรกรมารับประทานก็อาจจะ ได้รับอันตรายตามไปด้วย นอกจากนี้การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช มากเกินความจำเป็น หรือไม่รู้จักวิธีการกำจัดหรือทำลายอย่างถูกต้อง สารเคมีกำจัดศัตรูพืชนั้นก็อาจสะสมลงบนพื้นดิน แม่น้ำลำคลอง ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนและบริเวณใกล้เคียงได้ ดังนั้นเกษตรกรควรที่จะทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ตั้งแต่การเลือกซื้อ การผสม การฉีดพ่น และการกำจัดหรือทำลายอย่างถูกต้อง

สารเคมีกำจัดศัตรูพืช คืออะไร ?

สารเคมีกำจัดศัตรูพืช หมายถึง สาร หรือส่วนประกอบของสารที่ได้จากการสังเคราะห์ขึ้น หรืออาจสกัดจากธรรมชาติออกมา ในรูปของสารเคมี มีประสิทธิภาพในการป้องกัน ควบคุม และทำลายศัตรูพืช (แมลงและวัชพืช) ศัตรูสัตว์ (เชื้อโรค แมลง และสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค เช่นหนู แมลงสาบ เป็นต้น)

สารเคมีกำจัดศัตรูพืชสามารถแบ่งออกได้หลายประเภท ดังนี้

1. สารกำจัดแมลง

ได้แก่ สารที่ใช้ป้องกัน กำจัด หรือขับไล่ศัตรูพืช และสัตว์ เช่น สารในกลุ่มออร์กาโนคลอรีน ออร์กาโนฟอสเฟต คาร์บาเมท ไพรีทรอยด์ ฯลฯ

2. สารกำจัดวัชพืช

ได้แก่ สารที่ใช้ทำลายวัชพืช ที่แย่งน้ำแย่งอาหาร และแสงสว่างจากพืชเพาะปลูก สารกลุ่มนี้ที่ใช้กันแพร่หลายได้แก่ พาราควอท ฯลฯ

3. สารกำจัดเชื้อรา

ได้แก่ สารที่ใช้ป้องกันและฆ่าเชื้อรา เช่น แคปแทน ฯลฯ

4. สารกำจัดหนู หรือสัตว์กัดแทะอื่น ๆ

เช่น ซิงค์ฟอสไฟด์ วอร์ฟาริน ฯลฯ

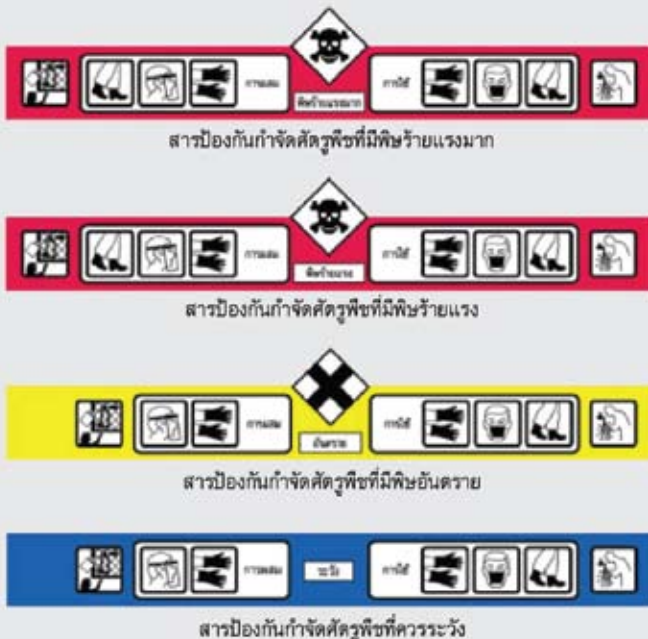

สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่เกษตรกรนิยมใช้ในปัจจุบัน มีอยู่
มากมายหลายชนิด หลากหลายชื่อการค้า บางครั้งเกษตรกรใช้
สารเคมีผสมรวมๆกันเพราะมีความเชื่อว่าจะได้ผลดี แต่บางครั้ง
ก็ไม่ทราบว่า เป็นชนิดเดียวกันและยังเป็นชนิดที่มีความเป็นพิษสูง
เกษตรกรจึงมีโอกาสเสี่ยงที่จะได้รับอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช
มากยิ่งขึ้น ดังนั้นเกษตรกรจึงต้องรู้ว่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ตนใช้นั้น
มีความเป็นพิษอยู่ในระดับใดโดยตรวจสอบได้จากชื่อสามัญที่ฉลาก
ติดภาชนะที่บรรจุสารเคมีกำจัดศัตรูพืชนั้นๆ แล้วนำไปสอบถาม หรือ
ขอข้อมูลจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานอนามัย ระดับความ
เป็นพิษสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

- ระดับหนึ่ง เอ หมายถึง สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีความเป็นพิษ
ร้ายแรงยิ่ง
- ระดับหนึ่ง บี หมายถึง สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีความเป็นพิษ
ร้ายแรง
- ระดับสอง หมายถึง สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีความเป็นพิษ
ปานกลาง
- ระดับสาม หมายถึง สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีความเป็นพิษ
เล็กน้อย
- ระดับสี่ หมายถึง สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีความเป็นพิษ
น้อยมาก

นอกจากนี้เราสามารถดูระดับความเป็นพิษของสารเคมีได้จากสีของฉลากภาชนะบรรจุ ได้แก่ ฉลากสีแดงแสดงถึงความเป็นพิษร้ายแรง ยิ่งหรือร้ายแรง ฉลากสีเหลืองแสดงถึงความเป็นพิษปานกลาง ฉลากสีน้ำเงินแสดงถึงความเป็นพิษเล็กน้อย อย่างไรก็ตามเมื่อเกษตรกรทราบว่าสารเคมีที่ใช้อยู่มีความเป็นพิษอยู่ระดับไหน ทำให้สามารถเลือกใช้สารเคมีชนิดอื่นที่มีคุณสมบัติในการทำลายศัตรูพืชเหมือนกัน แต่มีความเป็นพิษต่ำกว่าเพื่อความปลอดภัยของเกษตรกรเอง นอกจากการดูระดับความเป็นพิษแล้ว เกษตรกรควรใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ตรงกับศัตรูพืชที่พบ หรืออาจเลือกใช้สารชีวภาพในการกำจัดศัตรูพืชแทน การปลูกพืชหมุนเวียน การใช้แมลง เช่น ตัวห้ำ ตัวเบียน กำจัดศัตรูพืชแทนการใช้สารเคมี

ตัวอย่างแถบสี เครื่องหมาย และข้อความบนฉลาก
วัตถุอันตรายชนิดผสมน้ำหรือสารทำลายก่อนฉีดพ่น

เกษตรกรสามารถศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้จากฉลากติดภาชนะบรรจุ ซึ่งจะมีข้อมูลเกี่ยวกับระดับความเป็นพิษ อาการภายหลังจากการได้รับสารเคมี การปฐมพยาบาลเบื้องต้น วิธีการป้องกันอันตราย อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ต้องใช้ วิธีการและขั้นตอนต่างๆเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น กรณีสารเคมีหกรดเปรอะเปื้อน หรือเกิดไฟไหม้ เป็นต้น

เรื่องสำคัญๆ...น่ารู้

1. เราต้องรักษาฉลากที่ติดกับภาชนะบรรจุสารเคมีกำจัดศัตรูพืชให้อยู่ในสภาพเดิม มองเห็นได้ง่าย สามารถหยิบอ่านได้ทันที
2. อ่านฉลาก วิธีการใช้อย่างละเอียดถี่ถ้วน รอบคอบ
3. ปฏิบัติตามคำแนะนำที่ระบุไว้ในฉลากอย่างเคร่งครัด เพื่อความปลอดภัยของสุขภาพที่ดีของตัวเอง
4. เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น ขณะเกษตรกรฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชแล้วหมดสติ ข้อมูลในฉลากอาจช่วยให้แพทย์รักษาท่านหรือญาติพี่น้องได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

2

เกษตรกรได้รับอันตราย จากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้อย่างไรบ้าง

เกษตรกรอาจได้รับอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเข้าสู่ร่างกายได้ 3 ทาง คือ

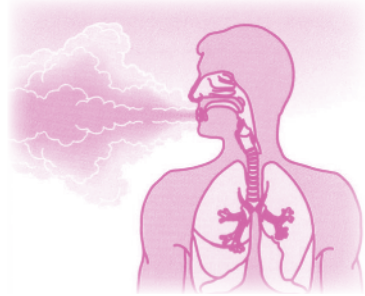
1. ทางปาก

การได้รับสารเคมีฯ เข้าทางปากอาจเกิดขึ้นจากการทำงานที่ไม่ปลอดภัย เช่น การดูดหรือเป่าหัวฉีดพ่น การดื่มหรือรับประทานอาหารที่ปนเปื้อนสารเคมีโดยไม่ตั้งใจ ฯลฯ สารเคมีจะเข้าสู่ระบบทางเดินอาหารไปสู่กระเพาะอาหาร ถ้ามีกากอาหารอยู่พิษอาจลดลงและขับออกจากร่างกายได้โดยการขับถ่ายทางอุจจาระ หรือปัสสาวะ แต่ถ้ามีการดูดซึมเข้าสู่ระบบโลหิตจะเกิดอันตรายขึ้น ซึ่งอันตรายจะขึ้นกับปริมาณของสารที่ได้รับ รวมทั้งอาจมีการสะสมในเนื้อเยื่อไขมัน ของตับ ไต หรือสมองได้ อย่างไรก็ตาม หากเกษตรกรปฏิบัติตามวิธีใช้อย่างแท้จริง โอกาสที่สารเคมีจะเข้าทางปากเกิดได้น้อยมาก

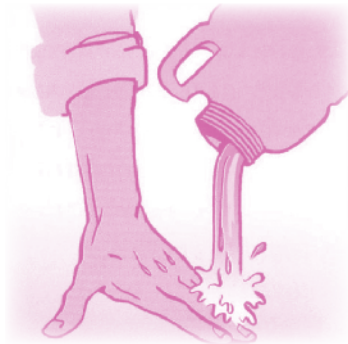
2. ทางการหายใจ

สารเคมีที่เข้าสู่ร่างกายทางการหายใจนั้น อาจอยู่ในรูปฝุ่นผง หรือละอองของสารละลาย (สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ผสมกับน้ำ หรือน้ำยาอื่น ๆ) ฝุ่นที่มีขนาดเล็กเข้าสู่ทางเดินหายใจได้มากกว่าฝุ่นที่มีขนาดใหญ่ เกษตรกรควรสวมหน้ากากที่สามารถป้องกันสารเคมีหากทำงานในบริเวณที่มีการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เพื่อป้องกันอันตรายจากการได้รับทางการหายใจ

3. ทางผิวหนัง

เป็นทางที่สารเคมีเข้าสู่ร่างกายได้มากที่สุด โดยสารเคมีจะซึมผ่านเข้าทางผิวหนังโดยการสัมผัสสารเคมีในขณะที่ผสม ขณะฉีดพ่น หรือขณะล้างอุปกรณ์ ละอองสารเคมีเหล่านี้จะสัมผัสผิวหนังและซึมเข้าสู่ร่างกาย โดยเฉพาะสารเคมีในกลุ่มที่สามารถละลายในไขมันได้ดี มักซึมผ่านได้ง่าย

เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกษตรกรอาจได้รับอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช สามารถเกิดขึ้นได้ดังต่อไปนี้

1. ในขณะที่เตรียมผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช
2. ในขณะที่กำลังฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช
3. ในขณะที่ซื้อจากร้านขายแล้วมาจัดเก็บไว้ที่บ้าน
4. ในขณะที่ตรวจเช็คอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้กับสารเคมีกำจัดศัตรูพืช
5. ในขณะที่เข้าไปในแปลงเพาะปลูกภายหลังจากการฉีดพ่น
6. ในขณะที่กำลังทำความสะอาดสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่หกเประเปื้อน
7. ในขณะที่นำภาชนะบรรจุสารเคมีไปทำลายทิ้ง

มิใช่แต่เพียงตัวเกษตรกรเองเท่านั้นที่อาจได้รับอันตราย คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน และ ผู้ที่อยู่ใกล้เคียงก็อาจได้รับอันตรายตามไปด้วย

เรื่องสำคัญๆ...น่ารู้

1. เกษตรกรมีโอกาสได้รับสารเคมีอยู่ตลอดเวลาจากกระบวนการต่าง ๆ ในการใช้สารเคมีตั้งแต่การเตรียม การฉีดพ่น การจัดเก็บ และการทำลาย วิธีการป้องกันที่ดีที่สุดก็คือ การหลีกเลี่ยงการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืชโดยตรง
2. การได้รับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเกิดขึ้นได้เสมอแม้ว่าจะเลือกใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีระดับความเป็นพิษน้อยก็ตาม
3. ควรหาวิธีป้องกัน หากพบว่ากำลังสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืชโดยตรง
4. การฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชบ่อยๆ และใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชรวมๆกันหลายชนิด จะเป็นการเพิ่มอันตรายจากการได้รับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชมากยิ่งขึ้น

3

การฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

วิธีปฏิบัติตนในการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

การปฏิบัติตนก่อนการฉีดพ่น ควรปฏิบัติดังนี้

1. ก่อนที่จะใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ควรอ่านฉลากที่ติดมากับภาชนะบรรจุสารเคมี นั้นให้เข้าใจ เกี่ยวกับวิธีใช้ ขนาด ปริมาณ วิธีการป้องกันอันตราย และวิธีแก้พิษ เป็นต้น

2. ผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ให้ถูกต้องตามอัตราส่วนที่ระบุในฉลาก สารเคมีกำจัดศัตรูพืชหลายๆชนิดสามารถผสมใช้ร่วมกันได้ แต่ต้องแน่ใจว่าผสมอย่างถูกต้องได้สัดส่วนอย่างเหมาะสม และต้องเตรียมน้ำสะอาดไว้เพียงพอสำหรับการชำระล้างร่างกาย ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินขึ้น เช่น สารเคมีกระเด็นเข้าตา หรือหกเปื้อนเสื้อผ้า เป็นต้น

3. ขณะทำการผสมสาร ควรกันบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องให้พ้นจากบริเวณนั้น

4. ขณะผสมสาร ไม่ควรใช้มือเปล่ากวน ควรใช้ไม้หรือวัสดุอื่นแทน และควรสวมถุงมือทุกครั้งในขณะตวง หรือรินสาร

5. สวมเสื้อผ้า อุปกรณ์ป้องกันในขณะทำการผสมสารเคมี เช่น ถุงมือ เสื้อแขนยาว กางเกงขายาว ฯลฯ

6. สารเคมีกำจัดศัตรูพืชทุกชนิดควรบรรจุในภาชนะที่บรรจุมาแต่เดิม ถ้าจะถ่ายใส่ภาชนะใหม่ ต้องปิดป้ายบอกชัดเจนว่าเป็นสารเคมีอะไร เพื่อป้องกันการหยิบผิด และภาชนะใหม่ที่บรรจุต้องแน่ใจว่าปิดฝาสนิทไม่มีการรั่วซึมออกนอกภาชนะภายนอก

7. ห้ามกินอาหาร น้ำ หรือสูบบุหรี่ในขณะทำการผสมสารเคมี

8. หลีกเลี้ยงและระมัดระวังมิให้สารเคมีหกเลอะเทอะ ถ้าเกิดเหตุดังกล่าวให้รีบล้างด้วยสบู่และน้ำมากๆ ทันที

9. สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ผสมให้พอดีหมดในครั้งเดียวแล้ว หากใช้ไม่หมด ควรจัดเก็บให้มิดชิดห่างไกลจากเด็ก สัตว์เลี้ยง และไม่ปนเปื้อนแหล่งน้ำหรืออาหาร

10. ตรวจสอบเช็คอุปกรณ์การฉีดพ่นให้อยู่ในสภาพดี ไม่ชำรุดก่อนที่จะนำไปฉีดพ่น

การปฏิบัติตนขณะทำการฉีดพ่น ควรปฏิบัติ ดังนี้

1. สวมเสื้อผ้ามิดชิด เช่น กางเกงขายาว เสื้อแขนยาว สวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เช่น หน้ากากที่มีไส้กรองอากาศ ถุงมือ หมวก เป็นต้น
2. ไม่ควรรับประทานอาหาร ดื่มน้ำ หรือสูบบุหรี่ในขณะที่ฉีดพ่นหรือในบริเวณที่ทำการฉีดพ่น
3. ขณะฉีดพ่นควรกันบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องให้พ้นจากบริเวณนั้น
4. ไม่ควรฉีดพ่นในขณะที่ลมแรง หรือฝนตก และควรยืนอยู่เหนือลมเสมอ
5. ห้ามใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่มีการรั่วซึมของสาร ในขณะที่ทำการฉีดพ่น
6. ในกรณีที่หัวฉีดเกิดการอุดตัน ห้ามใช้ปากเป่าหัวฉีดพ่นนั้น

1. ในกรณีที่เกษตรกรมีการสัมผัสสารเคมีทางผิวหนัง ให้ทำการล้างชำระด้วยน้ำสะอาดนานๆ อย่างน้อย 15 นาที รับประทานอาหาร ฟอกสบู่ เปลี่ยนเสื้อผ้าที่สะอาดทันที
2. การซักชุดที่ใส่ฉีดพ่นควรแยกซักจากเสื้อผ้าอื่น ๆ และไม่นำชุดสวมใส่สำหรับฉีดพ่นสารเคมี มาใช้สวมใส่ในกรณีอื่นๆ
3. ชำระล้างอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ โดยแยกชำระล้างจากอุปกรณ์เครื่องมือปกติทันที
4. ไม่เข้าไปในบริเวณที่ฉีดพ่นสารเคมีในระยะเวลาที่ไม่ปลอดภัย
5. ไม่เก็บพืชผักมาขาย หรือรับประทานก่อนเวลาที่กำหนดไว้ในฉลาก

เรื่องสำคัญๆ...น่ารู้

1. ปริมาณที่ใช้ฉีดพ่นขึ้นอยู่กับชนิดของพืชที่เพาะปลูก ระยะเวลา ความถี่ในการฉีดพ่น วิธีการฉีดพ่น และชนิดความรุนแรงของสารเคมี ต้องตรวจสอบจากฉลากบรรจุภัณฑ์ หรือสอบถามผู้แทนจำหน่าย และห้ามใช้ในปริมาณมากกว่าที่ระบุไว้

2. ถ้าให้ผู้อื่นยืมชุดอุปกรณ์ที่ใช้ฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ต้องทำการตรวจสอบอุปกรณ์ทุกครั้งก่อนการใช้ ห้ามนำอุปกรณ์ที่มีได้ผ่านการทำความสะอาดมาใช้ ทั้งนี้เพราะเราไม่ทราบว่าสารที่ใช้ฉีดพ่นก่อนหน้านี้คือสารเคมีกำจัดศัตรูพืชชนิดใด มีระดับความร้ายแรงมากน้อยเพียงใด

3. เรื่องสุขวิทยาการดูแลตนเอง เป็นเรื่องที่สำคัญมากโดยเฉพาะในเรื่องการทำงานกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ดังนั้นภายหลังจากการใช้ ต้องทำการชำระล้างร่างกายทันที อย่างน้อยบริเวณใบหน้า และมือ ก่อนการรับประทานอาหาร น้ำดื่ม หรือสูบบุหรี่ เข้าห้องน้ำ และในขณะที่ทำงานห้ามมิให้สัมผัสบริเวณใบหน้า ผิวหนัง ด้วยมือหรือถุงมืออย่างเด็ดขาด

4

อุปกรณ์ป้องกันที่จำเป็นสำหรับป้องกันอันตราย จากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

เมื่อเกษตรกรจำเป็นต้องใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ควรสวมใส่
อุปกรณ์ป้องกันทุกครั้งเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ทั้งนี้อุปกรณ์
ต่างๆ ต้องอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี และมีขนาดพอดีกับผู้สวมใส่
หลังการใช้อุปกรณ์ต้องล้างหรือทำความสะอาดทุกครั้ง และล้างมือ
ให้สะอาดหลังจากเสร็จงาน

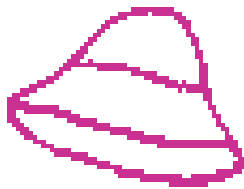
อุปกรณ์ป้องกันที่จำเป็นสำหรับป้องกันอันตรายจากสารเคมี
กำจัดศัตรูพืช ได้แก่

1. หมวก

ประโยชน์ ใช้สวมใส่เพื่อป้องกันละอองของสารเคมีปลิวมาถูกผม
หรือหนังศีรษะ

คุณสมบัติ ทำด้วยวัสดุกันสารเคมีซึม รัดกระชับ ใส่คลุมศีรษะ
และผมได้หมด

การบำรุงรักษา ล้างด้วยน้ำสบู่และน้ำแล้วผึ่งให้แห้ง

2. แว่นตา

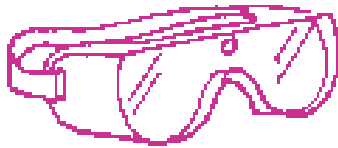
ประโยชน์

ใช้ป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืชกระเด็นเข้าตา

คุณสมบัติ

เป็นแว่นครอบตา ที่ครอบใบหน้าทำด้วยวัสดุกันสารเคมีซึม มีระบายความร้อนเพื่อป้องกันแว่นเปียก และมองไม่เห็นมีสายรัดศีรษะ เลนส์ ทนต่อสารเคมี และแรงกระแทก

การบำรุงรักษา ล้างด้วยน้ำสบู่น้ำแล้วผึ่งให้แห้ง

3. หน้ากาก

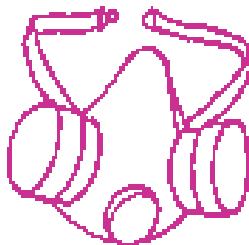
ประโยชน์

ใช้ป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเข้าทางการหายใจ

คุณสมบัติ

ทำด้วยวัสดุกันซึม เป็นหน้ากากมิดล้อมหรือใส่กรองที่เหมาะสมกับชนิดของสารเคมีที่ใช้ฉีดพ่น

การบำรุงรักษา ล้างหน้ากากด้วยน้ำสบู่น้ำแล้วผึ่งให้แห้ง ตัวตัวกรองต้องเปลี่ยนเมื่อหมดอายุ

4. เสื้อผ้า

ประโยชน์

คุณสมบัติ

การบำรุงรักษา

ใช้ป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืชขณะเดินถูกผิวหนัง
ทำด้วยวัสดุกันซึม เป็นเสื้อแขนยาว กางเกงขายาว
ซักแล้วตากให้แห้ง
เสื้อผ้าที่สวมใส่ ต้องแยกซักจากเสื้อผ้าปกติ
ตากแดดให้แห้ง และเก็บแยกจากเสื้อผ้าปกติ

5. ถุงมือ

ประโยชน์

คุณสมบัติ

การบำรุงรักษา

ใช้ป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืชถูกผิวหนังบริเวณมือ
ทำด้วยยางสังเคราะห์หรือวัสดุที่สามารถกันสารเคมี
ซึมผ่าน สวมใส่แล้วไม่เกิดการระคายเคือง
ล้างด้วยน้ำสบู่และน้ำแล้วผึ่งให้แห้ง

6. รองเท้า

ประโยชน์ ใช้ป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืชถูกผิวหนังบริเวณเท้าและขา

คุณสมบัติ รองเท้าบู๊ททำด้วยยางสังเคราะห์หรือวัสดุกันซึมสูงขึ้นมาถึงเข่า

การบำรุงรักษา ล้างด้วยน้ำสบู่และน้ำแล้วผึ่งให้แห้ง

